

...És Waterloonál Napóleon valóban behódolt

Stig Anderson 1973 decemberében egy talánnal nézett farkasszemet. Benny Andersson és Björn Ulvaeus írt egy fülbemászó, tempós nótát, amit ő slágergyanúsna érzett, és elő kellett állnia valamilyen szöveggel – önmagában ebben semmi szokatlan nem volt, hiszen a múltban is számtalan darabhoz írt már nekik szöveget. Most azonban a dalszerző hármas meghívást kapott egy dal erejéig a következő év Eurovíziós Dalfesztiváljára, ami április 6-ra, az angliai Brightonba volt kiírva. Valószínűnek látszott, hogy ez az új pop-rock szám lesz az ő versenyművük.

De miről szóljon a szöveg, s legfőképp: mi legyen a címe? Stig számára a cím fontossága elsődlegesnek számított; amint ráakadt egy könnyen megjegyezhető s a legtöbb országban értelmezhető címre, a munka oroszlánrészen túl is volt. Úgy tartotta: „A cím a legfontosabb az egészben. Legyen rövid és a képernyőn gyorsan felismerhető. Lengyelországban éppúgy értelmesnek kell lennie, mint Jugoszláviában.”

A dal refrénje egy három szótagos szóért kiáltott, aminek egyben a cím szerepét is be kellett töltenie, ebben bizonyos volt. Egy ponton megpróbálkozott a „Honey Pie”-jal, ám Paul McCartney-val ellentétben, aki 1968-ban sikerrel írt meg és vett föl ilyen címen dalt a Beatles ún. *Fehér Albumára*, Stig nem érzett elég ihletet magában ahhoz, hogy végigvigye az ötletet. Végül miután átlapozott egy szógyűjteményt hasonló szavakra vadászva, rábukkant a keresett három szótagosra: Water-loo. Ez egy belga város, melynek neve összekapcsolódott Napóleon itteni, 1815-ös vereségével, amit a brit és német erők ellen szenvedett el, s illetéknéppen a legyőzöttség általános szimbólumává vált. E koncepció mentén Stig már gyorsan összetett egy sztorit, mely-

„A cím a legfontosabb az egészben. Legyen rövid, és a képernyőn gyorsan felismerhető.”

Stig

ben a főhősnő leteszi a fegyvert egy állhatatos udvarló szerelme előtt. Még ugyanabban az évben a nótát rögzítették a stúdióban. Mindenki egyetértett abban, hogy ez a fogós dal remek versenydarab lesz az Eurovízióra. Csakhogy alig percekkel azelőtt, hogy Stig elrepült volna vakációjára a Kanári-szigetekre, Björn és Benny a kezébe nyomott egy demoszalagot, rajta egy vadiúj szerzeménnyel. A „Who’s Gonna Love You” munkacímű darab jobban megfelelt egy tipikus középtempós Eurovízió-aspiráns dalnak, amilyennel az utóbbi négy évben rendre megnyerték a versenyt. Lehet, hogy ez a dal még jobb esélyekkel indulna a fontos megmérettetésen, mint a „Waterloo”?

A Kanári-szigeteken Stig állandóan a „*Hasta mañana*” (Viszlát holnap!) kifejezést hallotta, ami tökéletes címenk bizonyult az új nótához. A szöveget a recsegő telefonvonalon át diktálta le, így az ABBA máris mehetett a stúdióba, hogy a lehető leghamarabb rögzítse a darabot. Agnetha könnyáztatta, Connie Francis ihlette hangjával a vezérszólamban a csapat egyértelműen érezte, hogy ez a dal remekül működhet az Eurovízión. Miután Stig január elején visszatért Stockholmba, ott-honában nyomban összeült Björnrel és Bennyvel, hogy eldöntsék: melyik dal mellett teszik le a voksot a Melodifestivalenre, a svéd selejtezőre. Válasszák a „Waterloo”-t, amiben több fantáziát láttak, és egyébként is pont olyan volt, amivel be szeretnék volna magukat mutatni a világnak? Vagy talán szerencsésebb lenne a „Hasta

(48. oldal) ABBA, 1974. május

(SZEMBEN) Az ABBA az Eurovízió dalversenyen a Waterloo-val az angliai Brightonban, 1974

Mañaná"-ra tenni a zsetonokat, ami sokkal jobban beleillett az Eurovízió sablonjaiba? Végül a „Waterloo” mellett döntöttek. Elvégre a győzelem nem volt kizárólagos prioritás; ennél fontosabb lett volna biztosítani a megjelenést tévénézők százmilliói előtt. Azt pedig Stig nagyon jól tudta, hogy az Eurovízió bölcsőjéből kinőtt leghíresebb dalok közül, mint a „Volare” (1958) vagy a „Love Is Blue” (1967), egyik sem nyerte meg a viadalt.

Nem bízva semmit a véletlenre, a csapat határozott szándéka volt, hogy nagy feltűnést keltsen a versenyen. 1974. február 9-én, vasárnap a verseny történetének legbotrányosabb öltözékében jelentek meg a Melodifestivalen színpadán. Olyan glamrock-bandáktól inspirációt nyerve, mint a T. Rex, a Wizzard vagy a The Sweet, fölkerestek egy Inger Svenneke nevű ruhatervezőt, akinek Stockholm központjában található butikjában Benny és Frida is gyakran vásárolgatott. A csillogó, színpompás

anyagok, a katonai tematikához illeszkedő vállpántok és a holdjáró csizmák olyan összhatást produkáltak, ami garantáltan nem maradt közömbös a néző számára. A Melodifestivalenen az ABBA lendületesen előadott „Waterloo”-ja földcsuszamlásszerű győzelmet aratott – ezúttal a szervezők számúzték a „szakértő” zsűrit, és az ország különféle pontjairól verbuvált átlagemberekkel helyettesítették őket. Így hát megvolt az ABBA belépője Brightonba, az Eurovízióra.

A lehetőség azonban, hogy dalukat tévénézők milliói előtt játsszák, még csak az út első fele. Stig Anderson tisztában volt azzal, hogy a maximális hatás eléréséhez ennél többre lesz szükség. A Melodifestivalenen aratott diadal másnapján repülőre ült, és számos európai országot végigutazott, meglátogatva az ABBA helyi promótereinek irodáit, rádiós szerkesztőket, lemezlovasokat, s mindenüvé promóciós anyagok tömegét szállította.

Stig mindenkinek világossá tette: az ABBA egész Európában látható lesz az április 6-i Eurovízió, s hogy van egy kiváló, fülbemászó daluk, és szemkápráztató fellépőruhát viselnek majd – a látványt egyhamar senki sem fogja elfelejteni. „A tiétek a »Waterloo« kiadói joga, hát tegyetek róla, hogy minden egyes lemezboltban elérhető legyen az Eurovízió idejére!”, szölte a határozott üzenet. „Hozzátok ki ebből a lehetőségből a legtöbbet!”

Azon az április 6-i estén az Eurovíziós Dalfesztivál a brightoni Dómban kapott helyet. Az ABBA műsora a

nyolcadik volt a sorban, két tipikus eurovíziós aspiráns: Jugoszlávia melodramatikus balladája és Luxemburg fűvös szösszenete közé szorulva. Kevés kétség maradt afelől, hogy az ABBA csillogó kosztümjei és szinte rockos számuk, ami kissé emlékeztetett a Wizzard glamrock-klasszikusára, a „See My Baby Jive”-ra, valami olyasmit képvisel, amit ebben a versenyben még senki sem látott. Teljesen kimerítve a trükk-keretet, karmesterük, Sven-Olof Walldorff még abba is beleegyezett, hogy napóleoni jelmezbe öltözzön az előadásra.

Minden pontosan úgy zajlott le, ahogy remélték – sőt, még annál is jobban. Björn saját emlékei szerint olyan ideges volt a szavazás alatt, hogy szinte oda se mert nézni, a mindig higgadt Benny azonban végignézte a számlálást, és egy ponton bejelentette: a maradék szavazatoktól függetlenül az ABBA-t már nem lehet legyőzni.

Attól a pillanattól kezdve, hogy az esemény háziaszszonya, az idegesen kacarászó Katie Boyle kihirdette a

(SZEMBEN) A londoni Heatrow reptérre érkezve, 1974

(FÖNT) Az ABBA az Eurovíziós Dalfesztiválon az angliai Brightonban 1974. április 6-án

(TÚLOLDALON, balról jobbra) Benny Andersson, Frida Lyngstad, Agnetha Fältskog és Björn Ulvæus Stockholmban, miután megnyerték a Melodifestivalent a „Waterloo”-val, 1974

„Waterloo” győzelmét, az est további része kissé ködössé vált az ABBA és kísérete számára. Mikor átvette a díjat, Stig számos nyelven mondott köszönetet, amit a felkészülés során gondosan begyakorolt. Szerzőtársait azonban feltartóztatták a biztonságiak, akik nem voltak képesek, hogy ők ketten nemcsak előadói, de szerzői is a nyertes műnek. Benny ugyan sikeresen kicselezte őket, ám Björn nem jutott föl a színpadra, hogy megkapja a megérdemelt elismerést. De ez nem számított; a lényeg a győzelem volt. Miután másodszor is előadták a dalt, mindenki, a médiával az élen, még többet követelt tőlük.

Azonban az ünnepi hangulat közepette egy svéd televíziós riporter láthatóan más pakliból játszott. Hiába volt az ABBA a valaha látott legnépszerűbb svéd formáció, s döntötték meg albumaik az addigi összes svéd eladási rekordot, saját otthonukban így is kézzelfogható volt egy erős ABBA-ellenesség. Támadták őket zenéjük leplezetlenül kommersz jellege miatt, néhány kommentátor pedig láthatóan meg volt győződve afelől, hogy maga a zene Agnetha, Björn, Benny és Frida számára csupán másodlagos szempont. Világos: Stig és az ABBA valami gonosz manipuláció révén nyilván elérték, hogy kiperéselhessék a maximális profitot a véd-

telen tömegekből, akiknek esélyük se volt másra, mint hogy keblükre öleljék ellenállhatatlan muzsikájukat.

Ezért aztán aznap este a svéd riporter sarokba szorította Stiget és Fridát, és nekik szegezte: „Tavaly arról írtatok dalt, hogy emberek hívják egymást telefonon, idén pedig 40 ezer ember haláláról, hogy cinikusan szóljunk.” A lobbanékony Stig valahogy fegyelmezte magát, míg a kamera a közelben volt, türelmesen magyarázgatva, hogy a Waterloo cím a megadás metaforája, s egy 70-es évekbeli popdálnak semmi köze a 159 évvel azelőtt csatában elesett emberekhez. Amint azonban a kamera elfordult, nagyon dühös lett „Na tűnj el, amíg civilizált vagyok!”, ripakodott rá a tudósítóra.

Ám ez jelentéktelen epizód volt csak azon az egyébként varázslatos estén. Mindannyian tisztában voltak azzal, hogy valami nagy dolog történt velük; Agnetha örömkönnyek közt hívta föl szüleit Jönköpingben. „Mikor hajnalban lefeküdtem, már minden elcsendesedett körülöttem – emlékezett Björn –, én pedig azt gondoltam: »Úristen, tegnap még egy ismeretlen csapat voltunk, holnap pedig már az egész világ a lábaink előtt fog heverni. Egyik napról a másikra hírességek lettünk.«” Bizony, így történt.